

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งหมายให้มีการพิจารณาเพื่อแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเรียกดอกเบี้ยเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ ตลอดจนปรับระดับดอกเบี้ยให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตด้วยการลดอัตราดอกเบี้ย

Abstract

The purpose of this article is to propose that there should be revision of laws on interest to help debtors as well as to generate economic growth through reduction of rate of interest

ข้อเสนอเกี่ยวกับการแก้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ย¹

Proposals on Revision of the Civil and Commercial Code Regarding Interest

ศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ หรยางกูร

ในที่ประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย การแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องนี้ คำประกัน และจำนอง ที่โรงแรมเดอะ ทวินทาวเวอร์นั้น คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้นำเสนอหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์² ซึ่งมี 18 มาตรา แต่เป็นเรื่องแบบพิธีและวิธีการใช้เสีย 4 มาตรา คงมีเนื้อหาจริงเพียง 14 มาตรา เป็นการรับฟังความคิดเห็นครั้งที่สอง โดยครั้งแรกได้เสนอร่างกฎหมายต่อที่ประชุมในวงผู้เกี่ยวข้อง โดยใกล้ชิด อาจกล่าวได้ว่า โดยหลักแล้วร่างกฎหมายที่คณะกรรมการพัฒนาเกนุหมายนำเสนอต่อที่ประชุมทั้งสองครั้งเป็นเรื่องการแก้ไขหลักกฎหมายในเรื่องดอกเบี้ย คำประกัน จำนอง ในทางที่เอื้อต่อลูกหนี้มากขึ้น โดยการกำหนดให้บทบัญญัติบางบทเป็นบทบังคับ เช่นการห้ามกำหนดให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้³ หรือการห้ามตกลงต่างจากที่กฎหมายบัญญัติ⁴ และร่างยังมีบทบัญญัติที่กำหนดห้ามเพิ่มภาระของลูกหนี้มากกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ กล่าวคือผู้สัญญาอาจทำสัญญาต่างจากที่กฎหมายกำหนด แต่ต้องเป็นไปในทางลดภาระของลูกหนี้เท่านั้น⁵ โดยทั่วไป

¹ บางส่วนของบทความนี้ผู้เขียนได้เสนอต่อที่ประชุมการสัมมนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... (แก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยหนี้ คำประกัน การจำนอง).

² ดูภาคผนวกของบทความนี้

³ ดูมาตรา 5 ของร่างฯ ที่ผนวก

⁴ ดูมาตรา 6 ของร่างฯ ที่ผนวก

⁵ ดูวรรค 2 ของมาตรา 329 ที่เสนอตามที่มาตรา 3 ของร่างและดูมาตรา 691 วรรค 2 ที่เสนอตามที่ปรากฏในมาตรา 8 ของร่างฯ ที่ผนวก

ผู้เขียนไม่มีความเห็นคัดค้านหลักการที่ปรากฏในร่างฯ ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา โดยนำเอาความคิดเห็นที่ปรากฏในที่ประชุมรับฟังความคิดเห็นที่ทั้งสองครั้งไปสรุปเพื่อปรับปรุงตัวร่างฯ ก่อนนำเสนอต่อกระบวนการนิติบัญญัติของประเทศ

ในการนำเสนอต่อที่ประชุมรับฟังความคิดเห็นนั้น มีเอกสารประกอบที่ให้ความชัดเจนดีมาก ทั้งในส่วนคำอธิบายเรียงมาตราที่ปรากฏในเอกสารหมายเลข 2 และตารางเปรียบเทียบกฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่กับเหตุผลที่ขอแก้ไข ซึ่งเป็นวิธีการปกติของการนำเสนอร่างกฎหมายที่ปรากฏในเอกสารหมายเลข 3 แต่ด้วยข้อจำกัดของเวลา ผู้นำเสนอใช้เอกสารหมายเลข 1 ซึ่งเป็นการอธิบายรายมาตราที่ฉายขึ้นจอภาพ

โดยสาระแล้วการขอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ครั้งนี้มีขึ้นเพื่อปรับปรุงกฎหมายให้รัดกุม เพื่อมิให้ลูกหนี้ตลอดจนผู้ค้าประกันถูกสถาบันการเงินเอารัดเอาเปรียบด้วยสัญญาที่มีลักษณะรัดกุมมากขึ้นทุกทีในทางปกป้องเจ้าหน้าที่

โดยสาระสิ่งที่ผู้เขียนได้เสนอต่อที่ประชุมเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2555 ที่โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ มีดังนี้

1. การคิดดอกเบี้ยในกรณีลูกหนี้ผิดนัด คงต้องให้ลูกหนี้มีภาระในดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มจากที่ใช้ในกรณีไม่ผิดนัด ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ลูกหนี้ไม่ผิดนัด

2. อัตราดอกเบี้ยในกรณีผิดนัดนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ปัจจุบันกำหนดไว้ที่ร้อยละเจ็ดครึ่ง อาจจะ ไม่เหมาะสม เพราะไม่สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยที่ใช้อยู่จริงในท้องตลาด หากดอกเบี้ยเงินฝากในท้องตลาดสูงกว่าร้อยละเจ็ดครึ่ง ซึ่งเคยมีอยู่ในบางครั้ง ก็จะจงใจให้ลูกหนี้หนีงหน่วงเหนี่ยวการชำระหนี้ผู้เขียนจึงเสนอให้ใช้อัตราลอยตัวรายวัน โดยคิดจากอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของธนาคารขนาดใหญ่สักสามแห่ง สมองกลทำให้สามารถคำนวณอัตราดอกเบี้ยรายวัน อัตราดอกเบี้ยที่ควรใช้คืออัตราที่ปรากฏในวันประกอบการสุดท้ายก่อนหน้าการคิดดอกเบี้ย กล่าวโดยสรุปดอกเบี้ยต้องคิดเป็นรายวันโดยอิงบนอัตราดอกเบี้ยในวันประกอบการสุดท้ายก่อนวันที่คิดดอกเบี้ย

3. โดยที่การคิดดอกเบี้ยทบต้น⁶ เช่น ในบัญชีเดินสะพัด มักเป็นเหตุให้ลูกหนี้ต้องล้มละลาย เพราะการพอกพูนของหนี้สิน ผู้เขียนจึงได้เสนอต่อที่ประชุมให้เลิกดอกเบี้ยทบต้น แต่ใช้อัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าตามที่ปรากฏในสัญญาเดิม ส่วนอัตราควรจะเป็นเท่าใดนั้น ควรปล่อยให้ท้องตลาดกำหนด แต่รัฐบาลควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดไว้ด้วย

⁶ ดู ป.พ.พ. มาตรา 655

นอกจากที่ผู้เขียนได้เสนอต่อที่ประชุมฯ ในวันนี้ ผู้เขียนยังมีความคิดเห็นที่อยากนำเสนอ ดังนี้คือ

อัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายของประเทศไทยสูงมาก คือ ร้อยละเจ็ดครึ่ง ในบางกรณีผิดนัด⁷ ร้อยละสิบห้า เป็นอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่บุคคลธรรมดาอาจเรียกได้⁸ และในกรณีสถาบันการเงินเป็นผู้เรียกจากลูกค้าตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกประกาศ ตามคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย ดอกเบี้ยก็จะสูงกว่าร้อยละ 15⁹ อัตราดอกเบี้ยเหล่านี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนาต้องกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้สูงเพื่อจูงใจให้มีโอกาสนำเงินทุนเข้าได้ ง่าย ความเป็นจริงได้เปลี่ยนไปมากแล้ว ประเทศไทยได้รับการจัดลำดับขนาดของเศรษฐกิจอยู่ที่

⁷ ป.พ.พ. มาตรา 7

⁸ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 มาตรา 5 และ ป.พ.พ. มาตรา 654.

⁹ พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 มาตรา 4 และมาตรา 6 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกประกาศกำหนดอัตราที่สถาบันการเงินอาจเรียกจากลูกค้าสูงกว่าร้อยละสิบห้าเช่น 1) ตามประกาศฉบับที่ 7 พ.ศ. 2533 บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ คิดจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 21 ต่อปี 2) ตามประกาศฉบับที่ 5 พ.ศ. 2524 ธนาคารพาณิชย์ คิดจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปีและธนาคารแห่งประเทศไทยก็ใช้อัตราเดียวกัน ทั้งนี้ยังมีการปล่อยให้สถาบันการเงินบางแห่งกำหนดอัตราได้เอง เช่นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับธนาคารเพื่อการนำเข้า ส่งออก ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดสถาบันการเงินและอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงิน อาจคิดจากผู้กู้ยืม ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2548 บรรษัทตลาดรองรับสินเชื่อที่อยู่อาศัย ตามประกาศฯ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2546 บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน ตามประกาศฯ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2541 ซึ่งนับว่าเป็นการมอบอำนาจที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอยู่ตามกฎหมายให้แก่สถาบันการเงินอีกชั้นหนึ่ง (ดูมาตรา 4 พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ที่วรรค 2 ซึ่งเพียงแค่ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดอัตราและกำหนดเงื่อนไข แต่มิได้อนุญาตให้มอบให้สถาบันเป็นผู้ประกาศกำหนดอัตรา) ในขณะเดียวกันสถาบันการเงินที่วัตถุประสงค์พิเศษเฉพาะบางแห่ง รัฐมนตรีก็ประกาศอัตราดอกเบี้ยขั้นสูงสุดไว้ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน คิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี ตามประกาศฯ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2550 ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ยังสามารถคิดดอกเบี้ยได้ถึงร้อยละ 19 ต่อปี ตามประกาศฯ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2544 และน่าสังเกตด้วยว่า ธนาคารออมสิน อาจคิดดอกเบี้ยตามโครงการธนาคารประชาชน ซึ่งเป็นกรณีสินเชื่อรายย่อยได้ถึงร้อยละ 25 ต่อปี ทั้งนี้เป็นไปตามข้อ 2. ของประกาศฯ ฉบับเดียวกัน ซึ่งนับว่าสูงมาก.

ประมาณที่สิบเก้าหรือยี่สิบของโลก กลไกตลาดน่าจะมีความเหมาะสมกว่าอัตราตามกฎหมายที่กำหนดเมื่อก่อนศตวรรษที่แล้ว การปล่อยให้ใช้อัตราตายตัวกลับเป็นการเปิดช่องให้มีการแสวงประโยชน์โดยมิชอบอย่างไม่ต้องออกแรง (Rent Seeking) ถ้าเช่นนั้นเราควรใช้อัตราตลาดซึ่งเทคโนโลยีข่าวสารเปิดช่องให้เข้าถึงได้ไม่ยาก ส่วนอัตราสูงสุดถ้ากฎหมายจะกำหนดก็ไม่ควรกำหนดให้สูงนัก ต้องคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยที่จะจูงใจให้มีการลงทุน ในประเทศที่เจริญแล้วทางเศรษฐกิจอัตราดอกเบี้ย มักจะต่ำอยู่ในระดับร้อยละหรือร้อยละห้าเท่านั้น สำหรับเงินฝาก เงินกู้ก็ ควรคิดดอกเบี้ยสูงขึ้น แต่คงไม่สูงอย่างของประเทศไทย คณะกรรมการพัฒนากฎหมายน่าจะหารือกับสมาคมธนาคาร และธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายโดยควรปรับปรุงไปในทางลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง ทั้งนี้เพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ

ภาคผนวก

เอกสารประกอบการสัมมนารับฟังความคิดเห็น
ในวันศุกร์ ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรม The Twin Tower

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๒๕ ถ้านอกจากการชำระหนี้อันเป็นประธาน ลูกหนี้ยังต้องชำระดอกเบี้ยและเสียค่าฤชาธรรมเนียมอีกด้วยแล้ว หากการชำระหนี้ในครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ได้ราคาเพียงพอจะเปลี่ยนหนี้สินได้ทั้งหมด ให้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมเสียก่อน แล้วจึงชำระหนี้อันเป็นประธาน และดอกเบี้ยตามอัตราส่วนของหนี้ที่ค้างชำระ

ข้อตกลงใดที่มีผลแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง อันมีผลให้ลูกหนี้ต้องชำระดอกเบี้ยมากขึ้นกว่าอัตราส่วนดังกล่าว จะใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๘๑ อันคำประกันนั้นจะมีได้แต่เฉพาะเพื่อหนี้อันสมบูรณ์

หนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไขจะประกันไว้เพื่อเหตุการณ์ซึ่งหนี้นั้นอาจเป็นผลได้จริงก็ประกันได้ แต่ต้องระบุวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้รายที่คำประกัน ลักษณะของมูลหนี้

จำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกัน และระยะเวลาในการก่อหนี้ที่จะค้ำประกัน เว้นแต่ในกรณีค้ำประกัน
หนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัด จะไม่ระบุระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

ผู้ค้ำประกันหนี้ตามสัญญาโดยอ้อมรับผิดชอบหนี้ตามสัญญานั้น ข้อกำหนดที่ทำให้
การค้ำประกันมีผลครอบคลุมถึงหนี้ที่เกิดจากสัญญาอื่นใดในอนาคต ย่อมเป็นโมฆะ

หนี้อันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนี้เพราะทำด้วยความสำคัญผิดหรือเพราะ
เป็นผู้ไร้ความสามารถนั้นก็อาจจะมีประกันอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าหากว่าผู้ค้ำประกันรู้เหตุสำคัญผิด
หรือไร้ความสามารถนั้นในขณะที่เข้าทำสัญญาผูกพันตน”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๘๑/๑ ของหมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป
ของลักษณะ ๑๑ ค้ำประกัน ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๖๘๑/๑ ข้อตกลงใดที่กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับ
ลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๘๕/๑ ของหมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จ
ทั่วไป ของลักษณะ ๑๑ ค้ำประกัน ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์

“มาตรา ๖๘๕/๑ บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับการค้ำประกันที่แตกต่างไปจากมาตรา
๖๘๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๖๘๔ มาตรา ๖๘๘ และมาตรา ๖๘๙ เป็นโมฆะ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๘๖ เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้นี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกัน
ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้นี้จะเรียกให้ผู้ค้ำ
ประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้ำประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันที่จะ
ชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ

ในกรณีที่เจ้าหนี้นี้ได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ค้ำ
ประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็น
อุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

เมื่อเจ้าหนี้นี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้หรือผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้
ตามวรรคหนึ่ง ผู้ค้ำประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการ
ชำระหนี้ที่ลูกหนี้นี้มีอยู่กับเจ้าหนี้นี้ก่อนการผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบ ก็ได้
และให้นำความในมาตรา ๗๐๑ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างที่ผู้ค้าประกันชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ของ
ลูกหนี้ตามวรรคสาม เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดในระหว่างนั้นมิได้
การชำระหนี้ของผู้ค้าประกันตามมาตรา ๖๕๑ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้ค้า
ประกันตามมาตรา ๖๕๑”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๕๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๕๑ ในกรณีที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มี
การค้ำประกัน รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้ราย
นั้น ถ้าลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดแล้วก็ดี ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าวไม่ครบถ้วนแต่ผู้ค้ำประกันได้
ชำระหนี้ส่วนที่เหลือนั้นแล้วก็ดี ให้ผู้ค้ำประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้ำประกัน

ข้อตกลงใดที่มีผลเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ค้ำประกันให้มากกว่าที่บัญญัติไว้ใน
วรรคหนึ่ง ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๑๔/๑ ของหมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป
ของลักษณะ ๑๒ จำนวน ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๗๑๔/๑ บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับการจำนองที่แตกต่างไปจากมาตรา
๗๒๘ มาตรา ๗๒๙ และมาตรา ๗๓๕ เป็นโมฆะ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๒๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕๑ มาตรา ๖๕๗ มาตรา ๗๐๐ และ
มาตรา ๗๐๑ มาใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลจำนองทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ
ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๒๗/๑ ของหมวด ๓ สิทธิและหน้าที่
ของผู้รับจำนองและผู้จำนอง ของลักษณะ ๑๒ จำนวน ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๗๒๗/๑ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของ
ตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ ไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้้นเกินราคาทรัพย์สินที่จำนอง
ในเวลาที่ยังค้ำจำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุด

ข้อตกลงใดอันมีผลให้ผู้จำนองรับผิดชอบเกินที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง หรือให้ผู้
จำนองรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๘ เมื่อจะบังคับจำนองนั้น ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าวนั้น ถ้าและลูกหนี้ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระ ผู้รับจำนองต้องส่งสำเนาหนังสือบอกกล่าวดังกล่าวให้ผู้จำนองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ทราบ ถ้าผู้รับจำนองมิได้ดำเนินการภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนั้น ให้ผู้จำนองเช่นว่านั้นหลุดพ้นจากความรับผิดชอบและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระคิดค้นอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาสิบห้าวันดังกล่าว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๙ ในการบังคับจำนองตามมาตรา ๑๒๘ ถ้าไม่มีการจำนองรายอื่นหรือบุริมสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้ ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุดภายในบังคับแห่งเงื่อนไขดังกล่าวต่อไปนี้แทนการขายทอดตลาดก็ได้

(๑) ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี้ยมาเป็นเวลาถึงสองปี และ

(๒) ผู้รับจำนองแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าราคาทรัพย์สินนั้นน้อยกว่าหรือใกล้เคียงกับจำนวนเงินอันค้างชำระ”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๙/๑ ของหมวด ๔ การบังคับจำนอง ของลักษณะ ๑๒ จำนอง ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๑๒๙/๑ ในเวลาใด ๆ หลังจากที่หนี้ถึงกำหนดชำระ ถ้าไม่มีการจำนองรายอื่นหรือบุริมสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้ ผู้จำนองมีสิทธิแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับจำนองเพื่อให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ขอโอนทรัพย์สินที่จำนองให้ผู้รับจำนองเป็นการชำระหนี้ โดยต้องระบุนวันที่ประสงค์จะโอนไว้ด้วยซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือ

(๒) ขอให้ผู้รับจำนองดำเนินการให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนอง

ในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่รับโอนทรัพย์สินตามกำหนดเวลาที่ได้รับแจ้งตาม (๑) ให้ผู้จ้างพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระคิดค้นอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

ในกรณีตาม (๒) ให้ถือว่าหนังสือแจ้งเป็นหนังสือยินยอมของผู้จ้างให้ขายทอดตลาด และให้ผู้รับจ้างมีสิทธิขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างได้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล ถ้าผู้รับจ้างไม่ดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งให้ผู้จ้างพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระคิดค้นอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ครบเวลาดังกล่าว

ในกรณีการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากผู้จ้างเป็นบุคคลซึ่งจ้าง ทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้อื่นบุคคลอื่นจะต้องชำระ ผู้จ้างย่อมรับผิดชอบเพียงเท่าที่มาตรา ๗๒๗/๑ กำหนดไว้ หากผู้จ้างเป็นลูกหนี้ในหนี้ที่ตนเอง ในการดำเนินการตาม (๑) ให้นำมาตรา ๖๕๖ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม และหนี้เหลือเท่าใด ให้ถือว่าเป็นหนี้ที่ยังค้างกันอยู่ ส่วนการดำเนินการตาม (๒) เมื่อผู้รับจ้างขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างได้เงินเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำมาหักกลบลบหนี้ที่เหลืออยู่ หากมีเงินเหลือจากการหักกลบลบหนี้แล้ว ให้ผู้รับจ้างคืนเงินที่เหลือนั้นให้แก่ลูกหนี้”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๓๕ เมื่อผู้รับจ้างคนใดจะบังคับจำนองเอาแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้าง ผู้รับจ้างต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้าเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อน จึงจะบังคับจำนองได้”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๔๔ อันจ้างย่อมระงับสิ้นไป

(๑) เมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุประการอื่นใดมิใช่เหตุอายุความ

(๒) เมื่อปลดจ้างให้แก่ผู้จ้างด้วยหนังสือเป็นสำคัญ

(๓) เมื่อผู้จ้างหลุดพ้น

(๔) เมื่อถอนจ้าง

(๕) เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจ้างตามคำสั่งศาลอันเนื่องมาแต่การบังคับจำนองหรือถอนจ้าง หรือเมื่อมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒๘/๑ (๒)

(๖) เมื่อเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุด หรือมีการโอนทรัพย์สินที่จำนองให้ผู้รับ
จำนองตามมาตรา ๘๒๕/๑ (๑)”

มาตรา ๑๗ บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์
ของสัญญาค้ำประกันและสัญญาจำนองที่ทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘ พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มาตรา ให้ใช้บังคับกับสัญญาค้ำประกัน
และสัญญาจำนองที่ทำขึ้นตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี